

67116502-8	07/02/2019	הארץ - כותרת	עמוד 13	1	17.2x21.5
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

איזה ערך יש להודאות כאלה?

פעילי ימין מדגימים עינויים של השב"כ שעברו החשודים ברצח בדומא צילום: מוטי מילר

בועז סנג'רו

מחקרים המבוססים על נתונים הנאספים בפרויקט החפות האמריקאי – שמושות בו דגימות דינא של אסירים מורשעים הטוענים לחפותם לדגימות שנשמרו מזירות הפשע – מלמדים, כי יש תופעה משמעותית של הרשעות שווא, המבוססות על הודאות שווא. גם חפים מפשע צפויים להודות תחת לחץ החקירה, ואין הם רק מקבוצות הסיכון המסורתיות: קטינים, לוקים בשכלם או בנפ"ש, מסוממים, שיכורים ומהגרים. גם נחקרים "נורמליים" עלולים להודות במה שלא עשו. כמו כן לשופטים אין כלים להבחין בין הודאות אמת להודאות שקר. זאת ועוד, החוקרים מזהמים את ההודאות בשאלותיהם ומכניסים לתוכן פרטים "מוכמנים" כביכול. גם במסגרת חקירה רגילה המשקל הריאלי של הודאה איננו גדול. עלינו לחזול מהרשעה של מי שהודו ואין נגדם ראיות משמעותיות עצמאיות אחרות – "סיוע חזק", בעגה המשפטית.

יכול יותר (בוכה)... הם (הורי הקטין ועורך דינו, ב"ס) לא יודעים מה עושים לי שם, זה לילה שלם של התעללות. אמרתי להם תהרגו אותי ואל תעשו לי את זה, תנו לי רעל, אני מתחנן כבוד השופט, לא יכול יותר (החשוד בוכה). אמנם בית המשפט פסל את ההודאות שנמסרו לחוקרי שב"כ בזמן העינויים וגם את ההודאות שנמסרו סמוך לאחר מכן לחוקרי המשטרה, בשעה שחוקרי שב"כ נמצאים בחדר והנחקר חושש מהם. אך בית המשפט מפר ריד בין הודאות אלה לבין הודאות מאוחרות יותר – שהוא כן מכשיר כראיות, אף על פי שטענת הנחקר כי המשיך לפחד מהעינויים של חוקרי שב"כ סבירה מאוד.

הבדיקה החל לקבל טיפול תרופתי". הנאשם אף ניסה להתאבד. תיאור זה בהחלטה צורם במיוחד: "לאחר סיומה של חקירת הצורך הובא הנאשם לבית משפט לצורך דיון בהארכת מעצרו. דבריו של הנאשם בדיון כפי שנכתבו בפרוטוקול מלמדים על תחושותיו בשלב זה של החקירה. השופט שואל את הנאשם לשלומו, הוא משיב כי שלומו רע, ומפרט: "לא ישנתי בלילה ואני לא הולך

גם במסגרת חקירה רגילה המשקל הריאלי של הודאה איננו גדול. אם כך, כמה שווה הודאה שהושגה לאחר עינויים?

ההחלטה חושפת, שבישראל מענים נחקרים וההצדקה של "פצצה מתקתקת" לכאורה עלולה להימתח אפילו על פני 17 יום. ההחלטה טה חושפת, ששופטי ישראל טרם הבינו, שאין כל ערך לא רק להודאה הניתנת תחת עינויים ולא רק להודאה שניתנה סמוך להם, כשהמעינים עדיין בחדר – אלא גם להודאה שניתנה ממי שעבר עינויים קשים וחושש שיעונה שוב. על הכנסת להתערב ולהתאים את הדין הישראלי לתקופתנו. למרבה הצער, ח"כ דב חנין, שניסה לחוקק דרישת "סיוע" להודאה, פרש. מי הם חברי הכנסת שיבצעו משימה זו?

לישון בלילה הבא, אלא אם כן הולך להשתנות משהו. חוקרים אותי באלימות על משהו שאני לא יכול לעזור להם כי אני לא יודע, הם לא מגלים אפילו ספק, הם מפרקים אותי, מעקמים לי את כל הגב, צוחקים, מסתכלים עלי בולזול, קיבינימט מה אני אמור לעשות? איך אני יכול להגן על עצמי?... לילה שלם התעללו בי, לא התקדמנו בכלום כי אני לא יכול לעזור להם, עכשיו התעללות רק תגבר ותגבר, אני צורח כמו מפגז, בוכה כמו תינוק, הם צוחקים רוצח רוצח, איפה יש לי מפלט, משהו. איפה הספק, אולי הוא כן צודק... זה העוול הכי גדול שמדינת ישראל עשתה לכן אדם... אני כבר לא

הכותב הוא פרופ' מן המניין, המרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן והמכללה האקדמית ספיר, מייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"